

Udlægning af urørt skov

VIRKEMIDDEL FOR BIODIVERSITET

Opdateret august 2024

Foto: Pexels/ Larysa Drako

Understøtter en høj biodiversitet på en omkostnings-effektiv måde

En urørt skov er en skov uden drift, hvor naturen får lov til at passe sig selv uden fx tømmerhugst og dræning. Urørt skov understøtter en høj skovtilknyttet biodiversitet.

Urørt skov er et af de mest omkostningseffektive virkemidler i forhold til at vende tilbagegangen af den skovtilknyttede biodiversitet til fremgang.

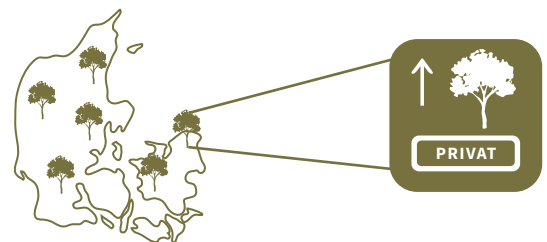
Udlægning af urørt skov vil potentielt kunne bidrage til de foreslåede delmål om beskyttede områder, herunder særligt et mål om at opnå 10 % strengt beskyttede områder inden 2030.

Urørt skov understøtter en høj skovtilknyttet biodiversitet og er et af de mest omkostningseffektive virkemidler

Bør ske repræsentativt og derfor inkludere private skove

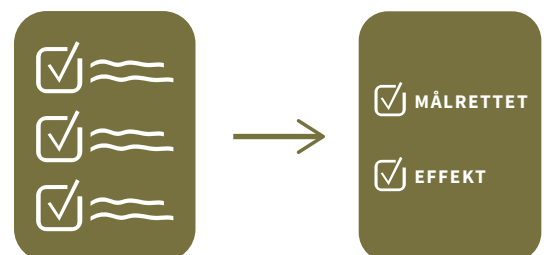
Biodiversitetsrådet anbefaler, at der udlægges betydeligt mere urørt skov end de 75.000 ha, som fremgår af natur- og biodiversitetspakken fra 2021. Aftaleparterne i Grøn trepart har foreslået rejsning af 80.000 ha privat urørt skov. Udlægningen bør ske repræsentativt således, at skovene samlet set bedst dækker både sjældne og almindelige arter. Dette indebærer, at der i langt højere grad bør udlægges urørt skov i private skove end hidtil, da mange sjældne og truede skovarter kun findes her.

Udlægningen bør ske repræsentativt for biodiversiteten på tværs af landet. Det vil kræve, at der skal udlægges betydeligt mere urørt skov i private skove.

Bør understøttes i private skove ved justering af støtteordninger

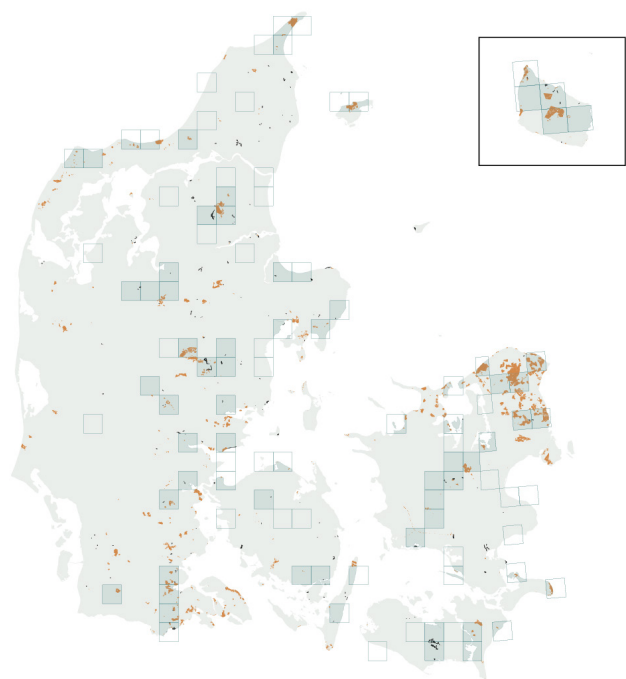
Støtteordninger til udlægning af urørt skov i private skove bør revideres, så de er økonomisk mere attraktive, og dermed i højere grad motiverer private lodsejere til at udlægge urørt skov. Samtidig skal støtteordningerne sikre, at udlægningen af urørt skov paces der, hvor det har størst biodiversitetseffekt.

Kriterierne i de eksisterende støtteordninger bør revideres, så de er målrettede og har fokus på størst mulig biodiversitetseffekt.

Kort om urørt skov

Størstedelen af danske skove er udlagt som produktions-skove, og kun en mindre del har hidtil været urørt skov eller anden biodiversitetsfremmende skov. I en urørt skov kan der suppleres med målrettede biodiversitetsfremmende tiltag som fx udsætning af store planteædere til genopretning af naturlige græsningsfunktioner, hugst af invasive og ikke-hjemmehørende arter, plantning af insektbestøvede træer og buske samt fremme af dødt ved. Urørt skov medio 2023 udgør i alt ca. 67.000 ha, svarende til 10,5 % af skovarealet og 1,6 % af Danmarks samlede landareal. Kun en lille del af den urørte skov er udlagt i private skove, og udpegningerne dækker derfor for nuværende ikke repræsentativt den skovtilknyttede biodiversitet i Danmark (Figur 1). Aftalepartnerne i Grøn trepart foreslår rejsning af 80.000 ha privat urørt skov og 20.000 ha urørt statslig skov.

● Privat

● Statsejet

Figur 1. Kort over udpegninger af statsejet og privat urørt skov (november 2023), samt de 105 områder (kvadrater) indenfor hvilke urørt skov blev foreslået udpeget i hovedscenariet for bevarelse af biodiversiteten i Danmarks skove (Petersen m.fl. 2016). Størstedelen af udpegningerne er i statsskove, og den nuværende udpegning dækker derfor ikke repræsentativt den skovtilknyttede biodiversitet i tilstrækkelig grad.

Bidrag til Danmarks biodiversitetsindsats

Naturlige skove med lysåbne områder var engang vidt udbredte i Nordvesteuropa, herunder i Danmark. Denne naturhistorie betyder, at størstedelen af de landlevende arter i Danmark evolutionært er tilknyttet skovlandskaber, herunder lysninger, skovkanter og skovege.

Langt hovedparten af det danske skovareal har hidtil været drevet med henblik på træproduktion, hvorfor skovene hovedsageligt i dag er drænede og huser ensartede bevoksninger med træer af nogenlunde samme alder samt en begrænset mængde dødt ved. Produktions-skove mangler typisk den dynamik og variation, der er knyttet til naturlige økologiske processer som naturlig hydrologi, naturbrande og tilstedeværelsen af store planteædere, som forventes til stede i en vild, uforstyrret skov. Generelt kræver mange skovtilknyttede arter en dynamisk skov med en mosaik af tættere bevoksninger, lysninger, åbne naturarealer, vådområder, varierende topografi og jordbundsforhold. En stor del af de arter, der er vurderet udryddelsestruede i Danmark, er netop tilknyttet levesteder i sådanne varierede skovlandskaber.

Omlægning af produktions-skove til urørt skov, med fokus på genopretning af de naturlige økologiske processer, kan bidrage til at genskabe store sammenhængende heterogene og dynamiske skovlandskaber. Dette vil være af stor gavn for biodiversiteten i Danmark, herunder også mange af de arter, der vurderes at være udryddelsestruet i Danmark.

Urørte skove kan, hvis de beskyttes langvarigt, potentielt bidrage til målene om beskyttet og strengt beskyttet natur i Danmark, og vurderes at være et af de mest omkostningseffektive virkemidler i forhold til at vende tilbagegangen af den skovtilknyttede biodiversitet til fremgang.

Klimasamspil

Udlægning af urørt skov vil kunne bidrage til både afbødning af og tilpasning til de globale klimaforandringer. Ved udlægning af urørt skov stiger lageret af kulstof i træernes biomasse, hvilket har en positiv effekt på klimaregnskabet. Et mindre bidrag til øget kulstofoptag i urørte skove kommer fra ændringer i jordbunden, primært på lang sigt og især ved vådlægning af drænede skovarealer.

Urørt skov spiller også en rolle i klimatilpasning, dvs. i økosystemers evne til at modstå klimaforandringer, ved bl.a. at skabe termiske refugier, tilbageholde vand, mindske erosion og ved i sig selv at være et modstandsdygtigt økosystem.